

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
The Desired Characteristics of School Administrators In The 21st Century:
Lopburi Primary Educational Service Area Office Area 2

ปรัชญา ขาวราศรี กรองทิพย์ นาควิเชตร และดร.วิภาส ทองสุทธิ
วิทยาลัยนครราชสีมา

Prathya Kawrasri, Krongtip Nakvichet, Vipas Thongsuddhi
Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : armpremium01@gmail.com, Krongtip.nakvichey@gmail.com,
drvipas@gmail.com

(Received : 25 February 2024 ; Edit : 10 March 2024; accepted : : 10 March 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนจำนวน 291 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก
- 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ และ 5) ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

คำสำคัญ : สถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aims to 1) study the level of desirable characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2 2) the desired characteristics of educational institution administrators in the 21st century. 21 under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by educational level Work experience and size of educational institutions. 3) Study guidelines for developing desirable characteristics of educational institution administrators in the 20th century. 21 under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2. The sample group was 291 teachers. The instrument was a 5-level questionnaire with a confidence value between 0.80 – 1.00. It has a reliability value of 0.85. Data were analyzed for frequency, percentage, mean, and deviation. Standard T-test and F-test

The results of the research found that

1) the level of desirable characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2 was at a high level;

2) comparing the desired characteristics of educational institution administrators in the 21st century No. 21 under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by educational level and Classified by work experience Overall, they are not different. And classified according to the size of the educational institution Overall, they were significantly different at the .05 level.

3) Guidelines for developing the desired characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2 found that educational institution administrators should have the desired characteristics of educational institution administrators in the 21st century. The 5 areas are 1) vision, 2) morality, ethics and honesty, 3) human relations, 4) leadership, and 5) communication and use of technology.

Keywords : Educational institutions, educational institution administrators, desired characteristics, 21st century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชไทย 2560 มาตรา 54 (3) ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน อีกทั้งมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561 : 4) กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิตการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนได้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษาต่างก็มีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการของตนเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน นำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561 : 18) ประกอบกับในปัจจุบันมีการปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความเสี่ยงต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความเสี่ยงมากขึ้นและผลกระทบอื่นๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558 : 2-3) องค์การทั้งภาครัฐภาคเอกชนต่างก็ได้รับผลกระทบจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญจะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่ได้โดยลำพัง ต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกัน การดำรงชีวิตของคนในแต่ละประเทศมีการติดต่อสื่อสารกัน มีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันมากขึ้น ขณะเดียวกันสังคมโลกในยุคปัจจุบันก็จะเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารทำให้คนต้องคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว ให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สถานการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นแรงผลักดันสำคัญทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา คุณภาพการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่งสำหรับศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ประเทศที่จะอยู่รอดได้และคงความได้เปรียบก็คือ ประเทศที่มีอำนาจทางความรู้ มีความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งในยุคโลกไร้พรมแดนคนต่างชาติจะเข้ามาทำงานและเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยมากขึ้น ขณะเดียวกันคนไทยก็มีโอกาสไปทำงานรวมทั้งประกอบอาชีพในต่างประเทศมากขึ้นด้วยเช่นกัน (บุญช่วย สายราม, 2557)

คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงานเกิดผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพผลลัพธ์โดยเกิดจากการบริหาร ดังนั้นจึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน และทันสมัย เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยงค์ เพาพาน, 2555) การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารการศึกษา คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่เป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีและเหมาะสมในด้านบุคลิกภาพ มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรม มีความเป็นผู้นำ ลักษณะเหล่านี้ถ้าอยู่ในผู้บริหารคนใด หากถ้าสอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงาน คาดหวังว่าการบริหารในสถานศึกษาจะได้รับความร่วมมือจากคณะครูทุกคน ทำให้การบริหารในองค์กรประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพได้ หากสถานศึกษาใดมีผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ร่วมงาน ย่อมทำให้เกิดการทำลายขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษานั้น (อำไพ อุณศิริ, 2557 : 2)

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหาร และประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการต่างก็มีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ และนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559 : 303) ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอยู่แล้ว และจำเป็นต้องสร้างขึ้นเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่จะช่วยให้การบริหารงานโรงเรียนมีหลายด้าน (ชนินาถ ชิงช่วง, 2556 : 40) ดังที่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ ขยาภรณ์ จันทิ และศิริยุ ประสารการ (2560 : 311 – 312) ชิดกมล ยะสุรินทร์ และคณะ (2562 : 43) พระมหาวัชรพงษ์ สอนมณี และคันสนีย์ จะสุวรรณ์ (2563 : 45 – 46) วิรัตน์ ไชยโคตร และคณะ (2563 : 184 – 186) สายชล มัตตะปะโทวานิช ประเสริฐพร และอดุลย์ พิมพ์ทอง(2564 : 66) อรวี แสงทอง และรัตนา กาญจนพันธ์ (2564 : 98 – 101) วาสนา สุตหนองบัว และชนมณี ศิลาบุกิจ (2564 : 170 – 171) ประภัสสร ณะแดนนอก และอำนาจ ทองโปร่ง (2564 : 205) โดยได้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามาทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2)ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ 3)ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4)ด้านความเป็นผู้นำ 5)ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ซึ่งผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารงานในโรงเรียน

นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เป็นองค์กรสมรรถนะสูง มุ่งมั่นบริหารและจัดการศึกษาให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ถ้าผู้บริหารยุคใหม่ไม่มีความพร้อมหรือขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ การศึกษาในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ก็เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานในโรงเรียนอันนำไปสู่การประสบความสำเร็จที่ตั้งไว้ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือผลที่เกิดจากการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรและมีเกณฑ์การวัดประสิทธิผลให้เกิดผลตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ร่วมมือกันวางแผนดำเนินงาน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงาน หรือกิจการในโรงเรียน และใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมในการให้การศึกษา กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน (วิรัตน์ พงษ์มิตร, 2557 : 7)

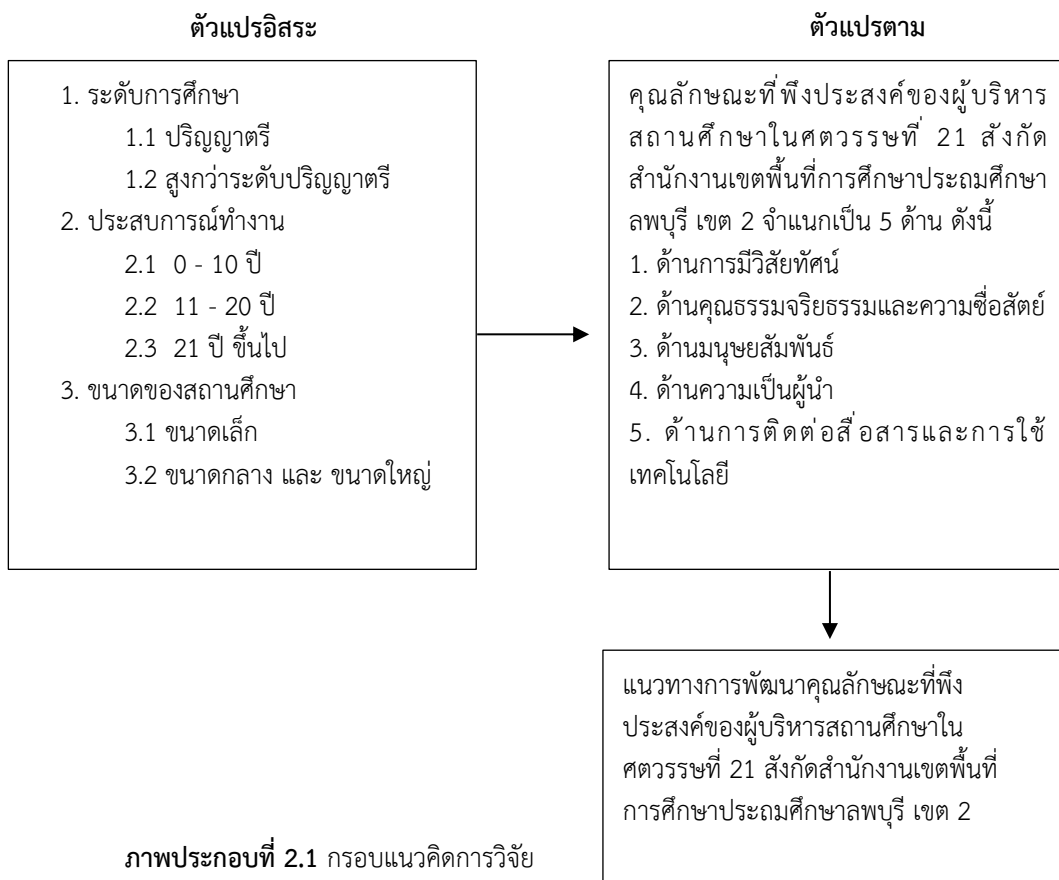
จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดนั้นส่วนมาก พบว่าเป็นผู้บริหารยุคใหม่ มีอายุและประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียนยัง不多 และเพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร พัฒนาผู้เรียนและเพื่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของ อรวิ แสงทอง และรัตนากาญจนพันธุ์ (2564 : 98 – 101)

ภาพประกอบที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน
3. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,197 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 291 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน(1970 : 607-610) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) / การสุ่มแบบกลุ่ม แล้วแต่ความเหมาะสม ซึ่งจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตัวแปร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2)ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3)ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4)ด้านความเป็นผู้นำ 5)ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้
 - 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended)
2. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยคือ 1)ด้านวิสัยทัศน์ 2)ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ 3)ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4)ด้านความเป็นผู้นำ 5)ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ โรงเรียนที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือการสร้างนวัตกรรมที่เป็นเลิศ จำนวน 5 คน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามแนวคิดของ อรวิ แสงทอง และรัตนากาญจน์พันธุ์ (2564 : 98 – 101) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจากของ อรอนงค์ เทียบอุดม (2565 : 12)

1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.7 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

1.8 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.85

1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้
2. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
3. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ โรงเรียนที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือการสร้างนวัตกรรมที่เป็นเลิศ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน คือ 1)ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล 2)นัดหมายตามวันและเวลา 3)ทำการสัมภาษณ์โดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที 4)บันทึกข้อมูลการให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยนำมาวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.42	0.32	มาก	5
2	ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.56	0.28	มากที่สุด	1
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.54	0.30	มากที่สุด	3
4	ด้านความเป็นผู้นำ	4.45	0.37	มาก	4
5	ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4.55	0.31	มากที่สุด	2
ภาพรวม		4.50	0.16	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.50$, $S.D.= 0.16$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 3 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ ($= 4.56$, $S.D.= 0.28$) รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ($= 4.55$, $S.D.= 0.31$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($= 4.54$, $S.D.= 0.30$) ยังพบว่าอีก 2 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความเป็นผู้นำ ($= 4.45$, $S.D.= 0.37$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($= 4.42$, $S.D.= 0.32$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 2 – ตารางที่ 4

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.40	0.32	4.45	0.31	-1.13	0.26
2	ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.57	0.27	4.51	0.29	1.79	0.74
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.54	0.31	4.53	0.24	0.87	0.93
4	ด้านความเป็นผู้นำ	4.45	0.36	4.46	0.39	-0.23	0.81
5	ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4.55	0.32	4.54	0.30	0.46	0.65

ภาพรวม	4.50	0.17	4.50	0.14	0.27	0.79
--------	------	------	------	------	------	------

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.03	2	0.01	0.15	0.86
	กลุ่ม	29.38	288	0.10		
	รวม	29.41	290			
ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.50	2	0.25	3.25*	0.04
	กลุ่ม	22.04	288	0.08		
	รวม	22.54	290			
ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.10	2	0.05	0.57	0.57
	กลุ่ม	25.25	288	0.09		
	รวม	25.35	290			
ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.08	2	0.04	0.30	0.75
	กลุ่ม	38.80	288	0.13		
	รวม	38.88	290			
ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.15	2	0.08	0.78	0.46
	กลุ่ม	28.10	288	0.10		
	รวม	28.25	290			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.00	2	0.00	0.04	0.96
	กลุ่ม	7.65	288	0.03		
	รวม	7.65	290			

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	เล็ก		กลาง/ใหญ่		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.33	0.35	4.50	0.27	-4.76*	0.00
2	ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.50	0.33	4.61	0.22	1.79*	0.00
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.45	0.34	4.62	0.22	-5.15*	0.00
4	ด้านความเป็นผู้นำ	4.27	0.41	4.61	0.23	-8.81*	0.00
5		4.49	0.36	4.60	0.24	-2.98*	0.00

ด้านการติดต่อสื่อสารและการ
ใช้เทคโนโลยี

ภาพรวม	4.41	0.16	4.59	0.11	-11.19*	0.00
--------	------	------	------	------	---------	------

*p ≤ .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก/ใหญ่ มากกว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก

3.ผลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้บริหารควรเรียนรู้และศึกษาบริบทของสภาพภายในและภายนอกขององค์กร วางแผนพัฒนากลยุทธ์ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ตรงตามสภาพสังคมและความต้องการของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคเพื่อพัฒนางานและองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ด้านที่ 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักพระพุทธศาสนา เห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีแนวคิดเชิงบวก มีเทคนิคการวางแผนให้ถูกกับงานตามความรู้ความถนัด สนับสนุนให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความยุติธรรมวางตัวเป็นกลางเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ด้านที่ 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารควรมีการปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรในสถานศึกษา ยิ้มแย้มพูดคุยกับผู้ร่วมงานใช้วาจาที่สุภาพมีการยกย่องชมเชยในบางโอกาสตลอดจน พบปะนักเรียนและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธาและความน่าเชื่อถือ ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้นำทั้งในด้านการปฏิบัติตนปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างในการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำพาองค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้านที่ 5 ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศประเมิน เช่น นิเทศออนไลน์ หรือสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้ครูในการจัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานในเรื่องนิเทศติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พบว่า 3 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ยังพบว่ามีอีก 2 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะในสถานศึกษาเน้นการพัฒนาการศึกษาและยกระดับการศึกษาให้มีมาตรฐาน มีการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นในเรื่องของการบริหารงานที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ตลอดจนคอยส่งเสริมให้คณะครูได้ปฏิบัติงานสอนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารยังมีความพร้อมก่อนที่จะมาเป็นผู้บริหารตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2557) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ ความพร้อมที่จะก้าวนำเทคโนโลยี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นผู้ผู้นำในองค์กร รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ เทียบอุดม (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1)คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก 2)คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3)ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก 4)ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5)คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6)คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 79.00 และยังสามารถคล่องกับงานวิจัยของ ธีรานุวัฒน์ นิ่มนวล (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6: กรณีศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เชิงประจักษ์ เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ปรากฏชัดเจนตามมาตรฐาน อีกทั้งสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีตามยุคตามสมัยที่ควรจะเป็น จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่ามีความเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรานุ วารักษ์และรัตนากาญจนพันธุ์ (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1)การรับรู้ของครูที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูรับรู้อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างชุมชน ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านความเป็นผู้นำ 2)ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีวิสัยทัศน์ ครูรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสามารถคล่องกับงานวิจัยของ สามาตร พองศิริ (2558) ที่ได้วิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการมีวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 0-10 ปี กับ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมทางตำแหน่งในทุกๆด้าน ผ่านการอบรมพัฒนาความรู้ มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้นำทั้งวิชาการและเทคโนโลยี มีส่วนร่วมกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงานได้อย่างเต็มที่ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้อย่างเต็มที่ ทำให้ครูที่เพิ่งเริ่มทำงาน ครูที่ทำงานมาในระยะหนึ่ง และครูที่ทำงานมายาวนานมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายัณห์ แจ็ดทองและ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสหวิทยาเขตเมืองปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ ของครูสหวิทยาเขตเมืองปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา โดยการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาปฏิบัติ รวมทั้งศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2545) มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ จนเป็นที่ยอมรับต่อผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งรวมทั้งครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้เป็นอย่างดีและเป็นที่ประจักษ์ โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้และความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นที่ปรึกษาคอยแนะนำในการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อผู้บริหารและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา บุญเรือง (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดพันธกิจการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถ และเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้แสดงความสามารถในการมีส่วนร่วมคิดและการตัดสินใจในการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จึงทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับส่งผลให้ทัศนคติของครู ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการปกครองคณะครูจำนวนต่างกัน ซึ่งบางสถานศึกษาอาจจะมีการแข่งขันสูงเพราะมีจำนวนครูและบุคลากรมาก ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาและทุกๆด้าน เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับและเป็นจุดรวมใจของผู้บังคับบัญชา นักเรียน ผู้ปกครองรวมถึงชุมชน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเข้ามาช่วยในการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ใฝ่คว้าคู่กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี บริหารงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างครูในโรงเรียนกับผู้บริหารให้แน่นแฟ้น ร่วมมือร่วมใจเป็นผู้นำในการพัฒนาการศึกษาไปให้สำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรเดช วาริรักษ์และรัตน กาญจนพันธุ์ (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่าครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เป็นสถานศึกษาที่มีการแข่งขันสูง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเตรียมพร้อมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นที่สนใจและเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และจัดการศึกษาสู่คุณภาพระดับมาตรฐาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ ฟองศิริ (2558) ที่ได้วิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมี ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานีเขต 5 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งกานต์ มณีฉาย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก ตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 สามารถสรุปได้ว่า ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้บริหารควรเรียนรู้และ

ศึกษาบริบทของสภาพภายในและภายนอกขององค์กร วางแผนพัฒนากลยุทธ์ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ตรงตามสภาพสังคมและความต้องการของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคเพื่อพัฒนางานและองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่ 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักพระพุทธศาสนา เห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีแนวคิดเชิงบวก มีเทคนิคการวางคนให้ถูกกับงานตามความรู้ความถนัด สนับสนุนให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความยุติธรรมวางตัวเป็นกลางเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ด้านที่ 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารควรมีการปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรในสถานศึกษา ยิ้มแย้มพูดคุยกับผู้ร่วมงานใช้วาจาที่สุภาพมีการยกย่องชมเชยในบางโอกาสตลอดจน พบปะนักเรียนและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธาและความน่าเชื่อถือ ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้นำทั้งในด้านการปฏิบัติตนปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างในการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำพาองค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้านที่ 5 ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศประเมิน เช่น นิเทศออนไลน์ หรือสื่ออื่นๆที่เหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้ครูในการจัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานในเรื่องนี้ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ คงกิ่ง ที่ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า 1.ด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษานโยบายเขตพื้นที่การศึกษาและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดทิศทางการศึกษา ประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำจุดเด่นและจุดที่พัฒนา มาวิเคราะห์ ปรับให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ท้นกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก 2.ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศและประเมิน เช่น นิเทศผ่านระบบออนไลน์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกครูในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผู้เรียน จัดทำแผนงาน โครงการ การเข้าการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาวิชาชีพ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะอยู่เสมอ 3.ด้านคุณธรรมและจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนที่ดีตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาและเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอมีแนวคิดเชิงบวกมีเทคนิคสามารถชักชวนให้ถูกกับงานตามความรู้ความสามารถ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ยึดหลักและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีความซื่อสัตย์สุจริต พัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ สร้างผลงานที่แสดงถึงการพัฒนาความรู้และความคิดในวิชาชีพจนเป็นที่ยอมรับ มีความยุติธรรมวางตัวเป็นกลางและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน 4.ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำข้อตกลงในการพัฒนางาน ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายในการสร้างนวัตกรรม นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานครูอยู่เสมอ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก และด้านการมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำอยู่ในอันดับต่ำที่สุด จึงสรุปเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาจากผู้นำน้องๆ มีเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด โดยใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ได้วิจัย ได้แก่ 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2)ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ ตามทันกับยุคสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยจัดการ แต่ก็ไม่ควรละทิ้ง แนวทางวิธีการดั้งเดิมในสมัยโบราณที่ดีอยู่แล้ว เช่น การมีคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ การรู้จักให้เกียรติผู้ร่วมงาน เป็นต้น มีความเป็นผู้นำครอบครัวที่เรียกว่าสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกมิติของการทำงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจนเพื่อให้บุคลากรในองค์กรมองเห็นร่วมกัน และเป็นผู้พาทุกคนไปสู่ความสำเร็จที่ได้ตั้งเอาไว้อย่างภาคภูมิใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กุลจิรา รักชนกร. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : 328 – 344.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิตรจรรยา ทรงวิทยา. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*.
- จิตติมา อัครดิพิงศ์. (2561). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 20 (1) : 1478.
- ชนินาถ ชิงช่วง. (2556). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชยาภรณ์ จันทิ และหิรัญ ประสารการ. (2560.) การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 13 (1) : 304-320.

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2555). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ภาพสนธิ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
- ชิดกมล ยะสุรินทร์, กัญกร เอี่ยมพญาและนิวัตต์ น้อยมณ. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐร ช้วยงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐกรณ สมภาร. (2566). การศึกษาและการวิเคราะห์หลักสารณียธรรมกับการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธวัชชัย แสนดวง. (2565). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีรณัฐ วาริรักษ์ และรัตนดา กาญจนพันธุ์. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร, การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4 : 171 – 181.
- นายวัฒนกร ต่อซอน. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บัณฑิต คุณาภูมิกร. (2561). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิชาการรอยแก่นสาร ,3(1): 27-40.
- บุญช่วย สายราม. (2557). ทักษะภาวะผู้นำองค์กรโรงเรียนในศตวรรษที่ 21. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <https://wetoknows.blogspot.com/2016/12/21.html>. 13 ธันวาคม 2559.
- ประภัสสร ณะแดนนอก และอานวย ทองโปรง. (2564). คุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขต จตุรวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
- พรหมพิริยะ พนาสนธิ์ และกรรปภา เจริญชันษา. (2562). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะเขียงเทรา ในอำเภอเมืองฯ จังหวัดจะเขียงเทรา. Mahamakut Graduate School Journal. 17(1) 102-106.
- พรทิพย์ สุขเอียด (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- พระมหาวัชรพงษ์ สอนมณีและคันสนีย์ จะสุวรรณ (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 10(1), 42-52.

- ภัทรา จรรยาธรรม (2564). **การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา สุตหนองบัว และชนมณี ศิลาณกิจ. (2564). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสหวิทยาเขตวิทยปารการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เขต 6**. Journal of Roi Kaensarn Acadeni. 6(4) : 170-171.
- วิรัตน์ พงษ์มิตร. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิรัตน์ ไชยโคตร ทองสุข วันแสน จรูญ คุณมี และรัตติกรณ์ นิยมะจันทร์. (2563). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3**. สักทอง : วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- ศวิสมน แป้นทิม, พงษ์นิย มั่งคั่ง และพรทิพย์ คำชาย. (2561). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2**. วารสารเซนต์จอห์น, 180 – 197.
- ศุภมาส วิสัยนาม. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สัมมา ธนินิธิ. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร.
- สายชล มัตถะปะโทวานิช ประเสริฐพร และอดุลย์ พิมพ์ทอง. (2564). **ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5**. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อุบลราชธานี ปีที่ 19 ฉบับที่ 1, 55 – 68.
- สิริพร ราสี และจิรนาถ ภูริเศวตกำจร. (2564). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7**. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา, 9 : 99 – 108.
- สุกานดา สุโสมาน. (2560). **การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุนิสา มัยจิน. (2563). **การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2566) **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570)**
- อรวี แสงทองและรัตนา กาญจนพันธ์. (2564). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของ ครูในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตเมืองปารการ จังหวัดสมุทรปราการ**. Journal of Roi Kaensarn Acadeni. 6(5).
- อรอนงค์ เทียบอดม. (2565). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- อาทิตย์ เพิ่มเขตรกรรม. (2565). **มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อำไพ อุ้นศิริ. (2557). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Good, C. V. (2005). **Dictionary of Education**. 5th ed. New York: McGraw-Hill Inc.
- Howland Samantha. (2013). **Strategic Leadership: The Essential Skills**. Harvard Business Review, 1 – 5. Retrieve from <https://hbr.org/2021/08/strategic-leadership-the-essential-skills>.
- Hunger, J. D., & Wheelen, T. L. (1995). **Strategic Management**. 5th ed. USA: Addison-Wesley Publishing Company.
- Jesse. B. (1999). **Essentials of Psychological Testing**. New York : Harper & Row.
- Rezzan, Servet. (December 2021). **Relationship Between School Principals' Strategic Leadership Characteristics and School Teachers' Organizational Commitment Levels**. Eurasian Journal of Educational Research. 91 (2021) : 105 – 126. Schoemaker, J.H Paul Rupp Steve,